

Tozeurt úgy hirdették, a Szahara kapuja. Márpedig a Szaharát mindenképpen meg akarták nézni. A valódi Szaharát. Ami a kapun túl kezdődik. Már otthon, mielőtt nekivágtak volna, elhatározták, hogy nem töltik az egész nászutat a

78 Bene Zoltán

FOLT

tengerparton heverészve meg a vízben lubickolva. Megismerkedésük első pillanatától kezdve azt szerették legjobban egymásban, hogy mindketten kíváncsiak voltak, nem riadtak vissza új dol-

gok fölfedezésétől, ugyanakkor szigorúan megvonták az érdeklődésük határait. Ami azon belül esett, jöhetett. Ilyen volt például a Szahara.

- Tozeur, a félsivatagos Dzserid-vidék egyik gyöngyszeme – olvasta hangosan a prospektusból az ifjú férj. – A Thusuros nevű város fénykorát a 14. században élte.

- Gondolom, ez lehetett Tozeur elődje – jegyezte meg a feleség.

- Minden bizonnyal. A lényeg, hogy ez, illetve az a település a Biskrából Gabesbe tartó római út megállóinak egyike volt.

- Tehát a rómaiak óta lakott. Vagy még régebben.

- Egyfajta sivatagi kikötőként kell elképzelni a korabeli várost – folytatta a férfi az olvasást, ügyet sem vetve a közbevetésre –, ami nyüzsgő kereskedelmi központ volt a Szaharán átkelő karavánok számára... Hogy most pontosan melyik korra gondol, az nem derül ki, de szerintem a fénykorára.

- Ami a 14. század.

Mindketten a történelem szerelemesei voltak, kivált a középkorért rajongtak. A lovagokért, a trubadúr-költészetért, a gótikus katedrálisokért, a szűk síkátorokban bővelkedő városokért, a kolostorok kerengőieért, a nemes küzdelmekért. Tunézia is azért vonzotta őket, mert úgy képzelték, abban az országban tapintható a história, a mecsetekben pedig, bárhol is emelkedjenek, a szentföldi háborúk szellemét vélték fölfedezni.

A nő szélesan elmosolyodott, kikapta a prospektust a férje kezéből.

- A városból lehetséges kirándulni egy oázisba, tevegelni a sivatagban. A szállás egy tozeuri öt csillagos szállodában, az udvarban úszómedencével – ledobta a brossurát.

- Mehetünk!

*

Két nappal később indult a sivatagi túra. Tozeurig kétsávos autóúton hajtottak, a légkondicionált busz ablakaiból az egyre sivárabb tájat figyelték. Nemsokára föltűntek az első tevék. Az idegenvezető azonnal mikrofont

ragadott, fölvilágosította a társaságot, hogy nem vadállatokat látnak, vad tevék ugyanis Észak-Afrikában régóta nincsenek.

– Egész nap legelik a gyér növényzetet, estére aztán hazaballagnak. Ha közelebb mennénk, látnánk a kötőféket is a fejükön – és többé abba sem hagyta, a buszút alatt csak mesélt, mesélt folyamatosan. Dalla- 79 mos hangjától a csoport nagy része elálmosodott. Az ifjú házask azonban, bár valamivel több romantikát és sokkal-sokkal több történelmi kuriózumot reméltek, mint amennyit kaptak, azért figyelmesen hallgatták végig. A férj olykor a neje füléhez hajolva, magabiztosan és tudálékosan korrigálta az elhangzottakat.

A Chott el Jeridnél, egy hatalmas, jobbára kiszáradt sós tónál álltak meg először. Amerre csak néztek, szikrázóan fehér vidéket láttak, itt-ott sóból emelt szobrokat, néhol partra vetett, regényes pózokba rendezett csónakokat, amelyek tatján, a hófehér táj éles kontrasztjaként tunéziai zászlók piroslottak. A nászutasok legalább száz fényképen örökítették meg, hogy ott jártak.

A második megálló a *Csillagok háborúja* díszletfaluja volt, ahol a film Tatuin bolygón játszódó jeleneteinek nagy részét forgatták valaha, mindössze húsz kilométerre Tozeurtól. A fiatal házaspárt ez a látványosság a legkevésbé sem érdekelt, egyikük sem rajongott az úgynevezett *Star wars-univerzumért*. A fantasyt és a science fictiont mélyen megvetették, a valódi, nagybetűs Történelem silány másolatának ítélték.

*

Este, a csoportosan elköltött vacsora után sétáltak egyet a városban. Tozeur a turistákból élt, bárkihez is fordultak fölvilágosításért, mindenki készségesen segített. Így akadtak rá egy afféle elvarázsolt kastélyra, amiről a prospektusuk nem tett említést. A csodapalota Ali Baba és a mesés Kelet megannyi misztikus csodáját ígerte a látogatóknak. Kifizették a belépődíjat, kalandoztak az épületek és kertek nem túl bonyolult útvesztőjében, lelkesen járták végig a torz viaszbábukkal, hamis ereklyékkel, gyatra fegyvermásolatokkal túlzásúfolt termeket. Mindent végignéztek, s bár tisztában voltak azzal, hogy csak egy aprócska, gyermekeg Disneylandbe tévedtek, mégis jól érezték magukat. Nem érintette meg őket a Történelem, mindazonáltal érezték a jelenlétét. Lendületesen, mindenre nyitottan járták be az egész épületegyüttest.

Egy mesterséges barlang előtt torpantak csak meg. Bentről horrorisztikusnak szánt hangok szűrődtek ki. Lihegés, nyögés, szörcsögés, hörgés, távoli, kivehetetlen susmorgás. Tanakodtak, vajon bekukkantsanak, vagy ez azért már sok lesz a giccsből.

– Gyerünk! – döntött végül a férfi, karon ragadta, s húzta maga után a feleségét.

Bent, a barlangban a zajok fölerősödtek, és olykor egészen életszerűnek tűntek. Hosszú, kanyargós folyosókon haladtak végig, amelyek 80 időnként kisebb-nagyobb helyiségekké öblösödtek. Néhol derengő, reszketeg fények pislákoltak, máshol vaksötétben tapogatóztak. Jelmezes, embernagyságú babák és egyéb furcsaságok akadtak az útjukba, s hiába tudták, hogy mindez csupán játék, a szívük kisvártatva a torkukban dobogott. Egy ideig enyhén lejtett a padló, mintha az alvilágba vezetne, aztán emelkedni kezdett. Hol egy vödörben botlottak meg, hol egy mennyezetről csüngő szalmazsáknak ütköztek, néha mintha kezek érintették volna a vállukat egy-egy tizedmásodpercre, néha érthetetlen szavakat suttogtak a fülükbe láthatatlan ajkak. Egyik-másik helyiségben fújt a szél, máshol víz csöpögött a plafonról. A sokadik kanyar után a férfi újabb viaszfigurába ütközött. Unta már az olcsó ijesztgetést, elmorgott egy káromkodást a foga közt, ám akkor a viaszalak megmozdult, megragadta a karját. Az ifjú férj rémülten fölkiáltott, és rohanni kezdett. A viaszember fölnevetett.

*

A nő a barlang kijáratánál, egy parányi, mindössze néhány négyzetméteres belső udvaron talált rá a férjére. Csobogó szökőkút mellett, egy padon kuporgott. Reszketett. Leült mellé, megérintette a vállát.

– Megijedtem, tényleg kurvára megijedtem.

A nő nem válaszolt. Visszahúzta a kezét, az ölébe ejtette. Az a pár perccel korábbi, magas hangú, sikolyra hajazó kiáltás járt a fejében. Amit a kétségbeesett menekülés zaja, a lábdobogás, a zihálás és valamiféle állati szűkülés követett. Ha valóban bajba kerülünk, magamra maradok, gondolta. Nem egy középkori lovag, az egyszer biztos. Egyetlen pillanatra tűnik el a megszokott biztonság, és máris összeomlik minden. Holott ezúttal csak látszólag tűnt el. És ez a látszat ráadásul meglehetősen ócska. Olcsó színjáték.

Mégis mintha valóságosan összeomlott volna minden.

– Menjünk vissza a szállodába – mondta.

A férje bólintott. Úgy tápáskodott föl, akár egy vénember. A szeme – mintha sírt volna. Ez azért már túlzás, a nő alig bírta elfojtani keserű dühét.

– Megijedtem, tényleg kurvára megijedtem – suttogta a férfi újra.

– Ijesztő volt – hagyta rá a nő.

– Szerencsére már csak úgy ötven lépés választott el a kijáratról... – hebegte a férfi. – Különben még szívinfarktust kaptam volna...

– Ijesztő volt – ismételte a felesége. Igen, és éppen az ilyesféle jeldelmeket leküzdeni képes embereket nevezünk bátraknak, tette hozzá

magában. Nem azokat, akik nem félnek. Akik nem félnek semmitől, azok szimplán bolondok. Uralni és legyőzni a félelmet, megzabolázni a rémületet, az a valami.

A barlang kijáratánál fiatal tunéziai állt, középkori muszlim harcosnak öltözve. Zavarban volt, legalábbis erre utalt, hogy a langymeleg estében úgy toporgott egyhelyben, mintha fázna. 81

– Sorry, my friend – mondta, amikor elhaladtak mellette. A férfi őszinte sajnálatot, a nő szájalmat hallott ki a hangjából.

*

A férfi a nyitott erkélyajtó mellett ült, benn a szobában, nézte a csillogokat. A minibárban talált sört kortyolgatta, próbálta élvezni a látó légáramlatot.

– Szép az égbolt – jegyezte meg, amikor a nő kilépett a fürdőszobából.

– Én lemegyek, megmártózom. Nem jössz?

Azt szerette volna mondani, hogy nem, most képtelen lenne. Nem akar emberek közé menni. És arra szerette volna kérni a nőt, hogy ő se tegye. Hogy maradjon. Hogy üljenek itt benn, és nézzenek kifelé, közben mártogassák az arcukat a szellőbe. Csak úgy, szótlánul. De nem mondott semmit. A nő várt egy fél percet. Talán még lehet úgy tenni, mintha mi sem történt volna. A férfi nem moccant. Az ajtó finom kattanással bezárult a nő mögött.

És a férfi csak ekkor érezte meg a szégyent, a maga teljes kíméletlenségében. Mintha erre a kattató hangra ömlött volna szét benne, akár a fölborított vörösbor a damasztabroszon. Átitatta tetőtől talpig.

Másfél óra múlva lebotorkált a medencéhez. Egyetlen lelket sem talált az udvaron.

*

Másnap, a reggelinél egy asztalhoz ültek, szótlánul ettek. A férfi érezni vélte a szánakozó, lesajnáló tekinteteket. Igyekezett megfékezni a keze remegését. Próbált nem nézni a nőre. Az autóbuszban az ablak mellé ült, bámult kifelé.

Megrázta a fejét, amikor az idegenvezető az egyik jámbor tevére mutatott. Úgy érezte magát, mint egy kukkoló, miközben lopva figyelte, ahogy az asszony magára ölti a burnuszt, majd a nyeregbe száll, s amikor az állat fölemelkedik, először előre, aztán hirtelen hátra tántorodik, végül egyenesbe jön, s szépen lassan eltűnik a távoli homokdombok között.

Sokáig bámult mereven a távolba. Új csoport érkezett. Újabb tevéket vezettek föl a helyiek. Egy tejfölszőke kislány, nagy igyekezetében, hogy elsőként érje el a sivatag hajóit, hasra esett. A kezében szorongatott papírpoharat zuhanás közben messzire hajította, úgy placcsant szét, akár egy
82 hatalmas tojás. A férfi érezte a becsapódást. Fehér vászonnadrágjára pillantott. Különös alakú folt éktelenkedett a combján. Nem tudta, mi lesz ezután.

